

A GVI 2022. októberi negyedéves konjunktúrafelvételének eredményei

Budapest, 2022. december

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI

Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

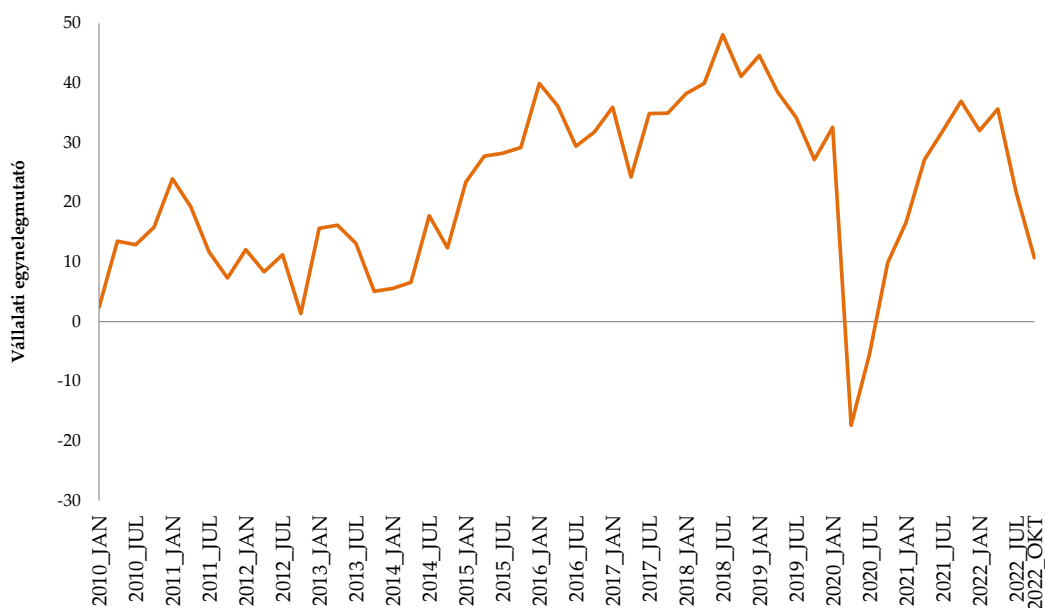
A kézirat lezárva: 2022. december 5.

Cím: MKIK GVI
1065 Budapest, Lázár utca 10.
Tel: 235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
Internet: <http://www.gvi.hu>

1. Konjunktúra és Bizonytalansági mutató

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) negyedéves vállalati konjunktúrafelmérésében 340 cégvezető véleményét kérdeztük cégük üzleti helyzetéről és kilátásairól.¹ A 2022. októberi adatfelvétel eredményei szerint 2022 júliusához képest a Negyedéves Konjunktúramutató +22-ről +11 pontra csökkent (lásd 1.1. ábra). A 2010-ben megkezdett felmérés történetében kizárólag 2020 áprilisában és júliusában fordult elő, hogy negatív tartományba került a mutató, 2020 októberében azonban ismét pozitív tartományba esett, az emelkedés pedig – csökkenő ütemben – 2021 folyamán is folytatódott. A 2022. januári kisebb visszaesést lényegében korrigálta az áprilisi növekedés, a Negyedéves Konjunktúramutató júliusi, majd jelenlegi értéke viszont jelentős csökkenést mutat és a 2020. októberi szintnek feleltethető meg, amikor a koronavírus-járvány második hulláma miatt jelentős korlátozások voltak érvényben. A koronavírus-járványt megelőzően utoljára 2014. októberben vett fel hasonló értéket (+12 pont) a Negyedéves Konjunktúramutató.

1.1. A Negyedéves Konjunktúramutató alakulása, 2010. 01–2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható érték százaskálára vetített aggregált egyenlegmutató (számításának módszerét a Függelék tartalmazza). Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

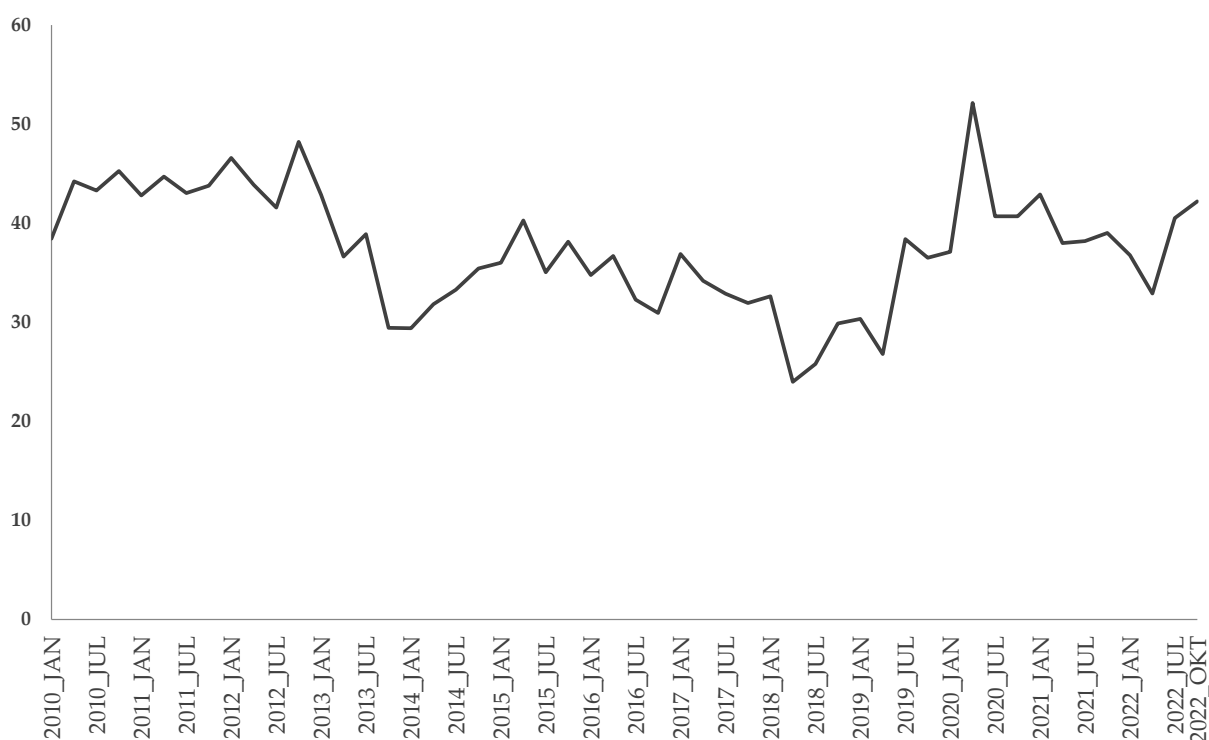
¹ A teljes mintára vonatkozóan – amely 275 kis- és középvállalkozást (20–249 fő között) és 65 nagyvállalkozást (250 fő felett) tartalmaz – a Negyedéves Konjunktúramutatót és a Negyedéves Bizonytalansági Mutatót számítjuk ki. A Negyedéves Konjunktúramutató, illetve a Negyedéves Bizonytalansági Mutató kiszámításának módját a Függelékben közöljük.

A Negyedéves Konjunktúramutató esetén az eredményeket a 2019. júliusi adatfelvételtől kezdve súlyozzuk, amely alapján a válaszoló vállalatok mintája reprezentatívnak tekinthető a bruttó hozzáadott értékhez való hozzájárulás szempontjából, az ágazatok és a foglalkoztatottak száma szerint. (Az alkalmazott súlyokat a Mellékletben közöljük.) A súlyozáshoz a KSH adatait használtuk fel, amelyek alapján a korábbi adatfelvételi hullámokat is visszamenőlegesen, egységesen súlyoztuk.

A GVI konjunktúravizsgálatának célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely a vállalkozók számára az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra, szubjektív helyzetértékelésükre támaszkodik.

A Negyedéves Bizonytalansági Mutató értéke 2022. októberben 42 pontos szinten áll, júliushoz képest egy pontos növekedés tapasztalható. Ez arra utal, hogy a hazai vállalkozások helyzetértékelése továbbra is bizonytalan, sokszínű, ugyanakkor a 2020. áprilisi, kiugró mértékű bizonytalanságot tükröző eredményhez képest egységesebb. A Bizonytalansági Mutató mostani értéke a 2020. júliusi és októberi adat mellett a járványt megelőző időszak folyamán tapasztalt értékek közül a 2015. áprilisininak (40 pont) feleltethető meg (lásd 1.2. ábra).

1.2. A Negyedéves Bizonytalansági Mutató alakulása, 2010. 01– 2022. 10.

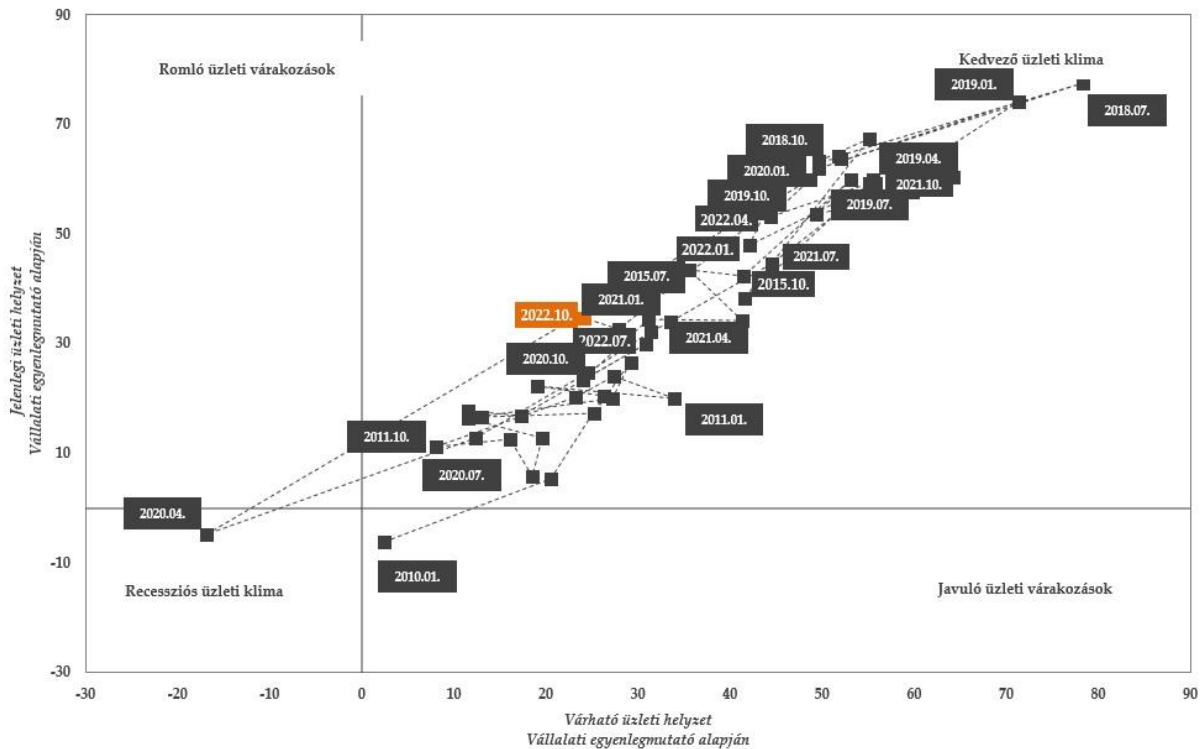
	2022. jan.	2022. ápr.	2022. júl.	2022. okt.
Negyedéves Konjunktúramutató	32	36	22	11
Negyedéves Bizonytalansági Mutató	37	33	41	42

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható érték a Negyedéves Konjunktúramutató szórása (számításának módszerét a Függelék tartalmazza).

A jelenlegi üzleti helyzet egyenlegmutatója 2022 júliusához képest javult, +33-ról +35 pontra, a várható üzleti helyzet megítélése viszont romlott, +28-ról +24 pontra (lásd 1.3 ábra). A vállalkozások októberi helyzetértékelése és várakozásai továbbra is kedvezőek, de a kilátások 2022 második félévében folyamatosan romló tendenciát mutatnak. A jelenlegi és a várható üzleti helyzet mutatója leginkább a 2020. október–2021. január, illetve a 2014. október–2015. január folyamán tapasztalt értékekhez áll közel a 2022. októberi adatfelvétel során.

1.3. A jelenlegi és a várható üzleti helyzet alakulása, 2010. 01– 2022. 10.

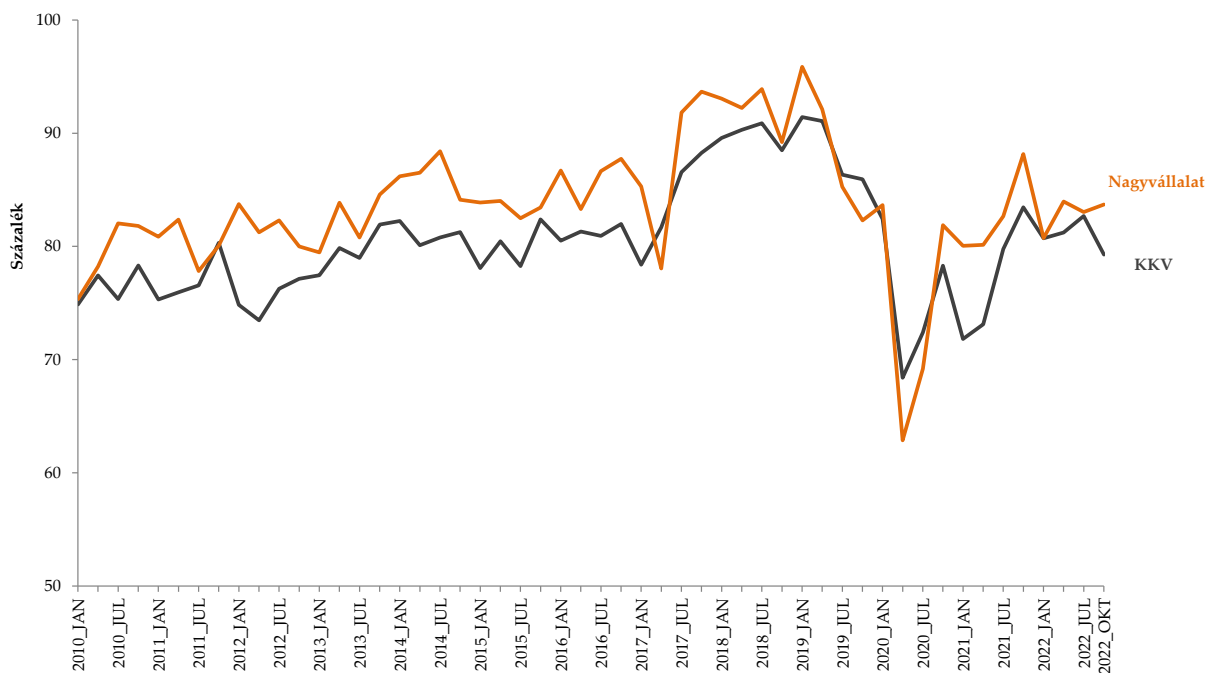

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A válaszadó cégek átlagos kapacitáskihasználtsága októberben összességében 82 százalékos, a 20–249 főt foglalkoztató kis- és középvállalkozások körében 79, míg a legalább 250 főt foglalkoztató nagyvállalatok körében 84 százalékon áll. 2022 júliusához képest a nagyvállalatok kapacitáskihasználtsága 1 százalékponttal nőtt, míg a kis- és középvállalkozásoké 4 százalékponttal csökkent. A koronavírus-járvány kitörését követő, 2020. áprilisi adatfelvételhez viszonyítva a nagyvállalatok esetén 21, míg a kis- és középvállalkozások körében 11 százalékponttal magasabb átlagos kapacitáskihasználtság tapasztalható jelenleg. Az előző év azonos időszakához viszonyítva a nagyvállalatok és a kis- és középvállalkozások körében egyaránt 4 százalékponttal alacsonyabb a kapacitáskihasználtság átlagos értéke. A 2022. októberben tapasztalt értékek a koronavírus-járvány második hulláma során, 2020 októberében, illetve a járványt megelőző időszakban a 2017. januári adatokhoz állnak legközelebb.

1.4. Átlagos kapacitáskihasználtság vállalatméret szerint, 2010. 01– 2022. 10.

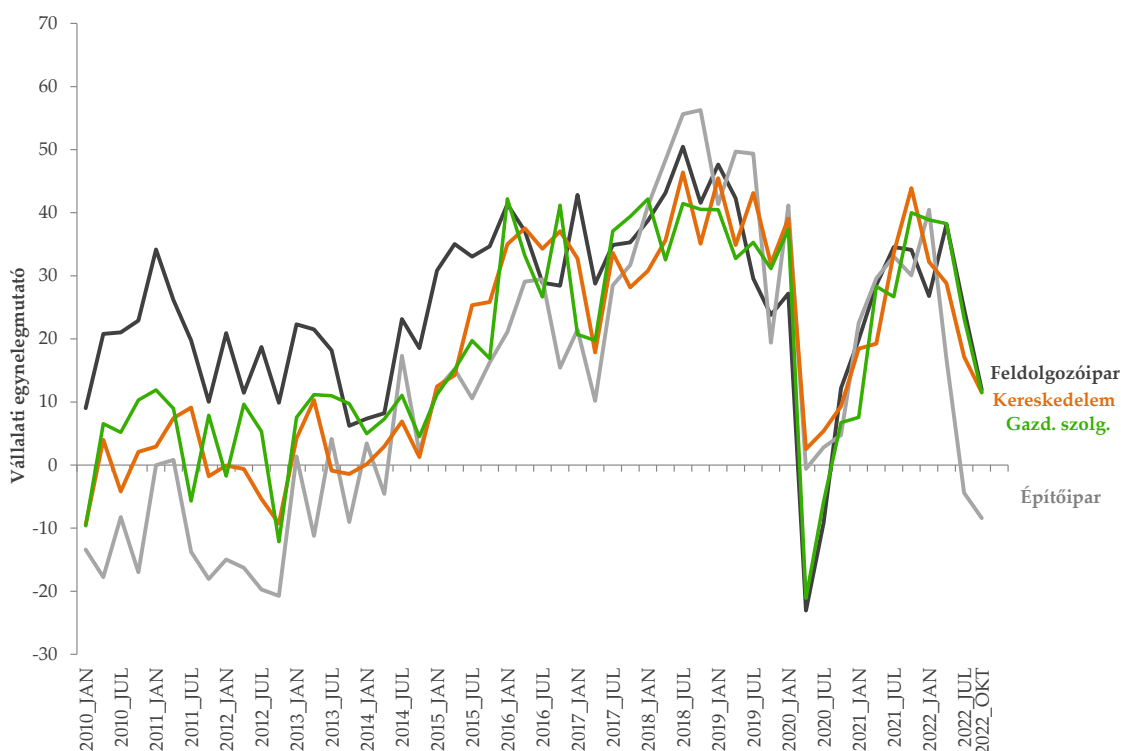

Forrás: GVI 2022

2. A Negyedéves Konjunktúramutató vállalati jellemzők szerint

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a feldolgozóipari és a kereskedelmi vállalkozások esetében a legmagasabb (+12 pont), a szolgáltatások területén +11, míg az építőiparban tevékenykedő cégek körében (-8 ponttal) a legalacsonyabb. Az előző negyedévhez képest az feldolgozóipari cégek esetében 13, a szolgáltató cégek körében 12, a kereskedelmi cégek esetében 6, az építőipari cégek körében pedig 4 ponttal csökkent a Konjunktúramutató értéke.

2.1. A Negyedéves Konjunktúramutató gazdasági ág szerint, 2010. 01– 2022. 10.

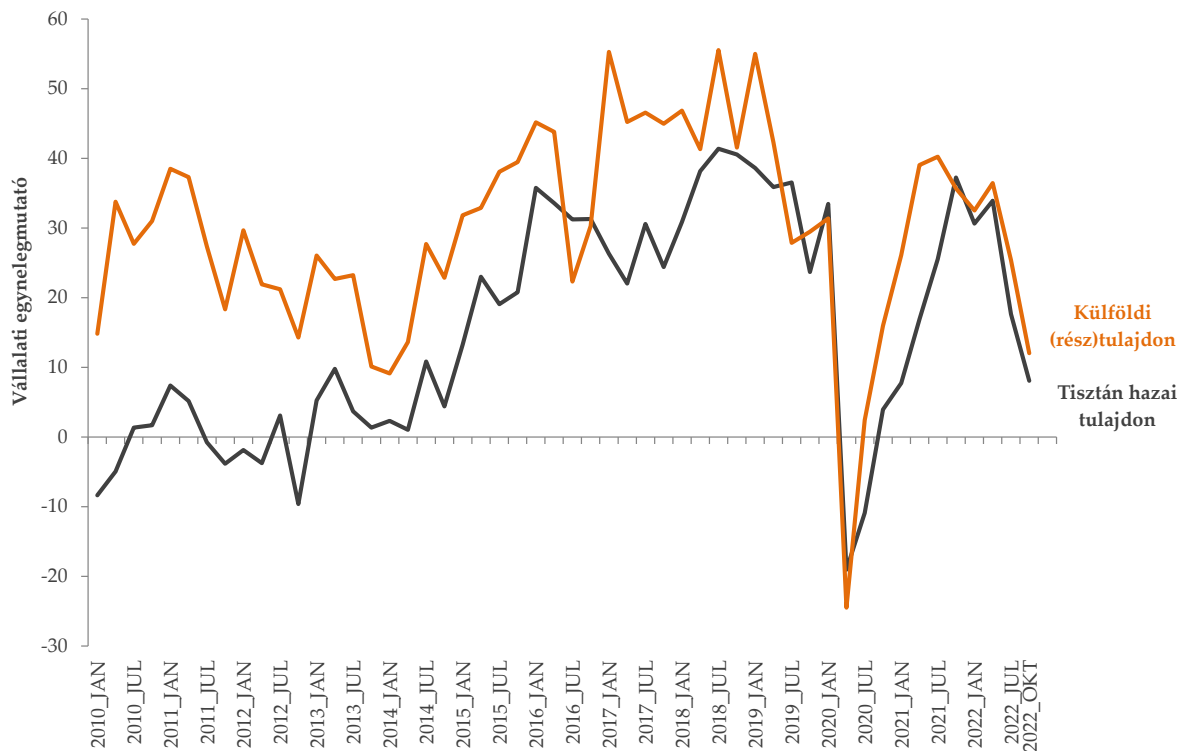

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A cégeket tulajdonszerkezet szerint vizsgálva látható, hogy a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások körében +8 pont, a külföldi (rész)tulajdonú vállalatok esetében pedig +12 pont a Negyedéves Konjunktúramutató értéke. A tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások esetén az előző negyedévhez képest 10 ponttal, a külföldi (rész)tulajdonú cégek körében pedig 13 ponttal esett vissza a mutató értéke.

2.2. A Negyedéves Konjunktúramutató tulajdonszerkezet szerint, 2010. 01– 2022. 10.

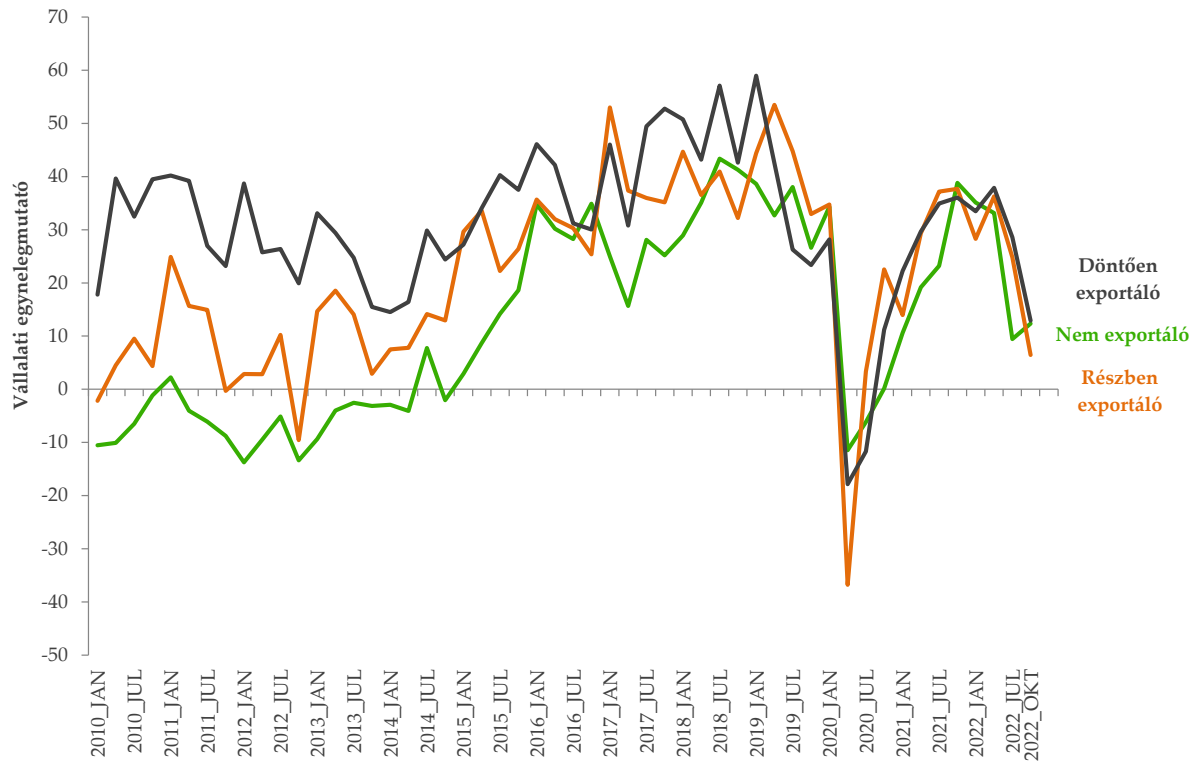
Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a döntően exportáló vállalkozások körében a legmagasabb (+13 pont), a részben exportáló vállalatok körében +6 pont, a nem exportáló cégek körében pedig +12 pont. Az előző negyedévhez képest a részben exportáló cégek között 18, a döntően exportáló vállalatok esetében pedig 16 ponttal csökkent a mutató értéke, míg a nem exportáló cégek körében 3 ponttal emelkedett.

2.3. A Negyedéves Konjunktúramutató exporttevékenység szerint, 2010. 01– 2022. 10.

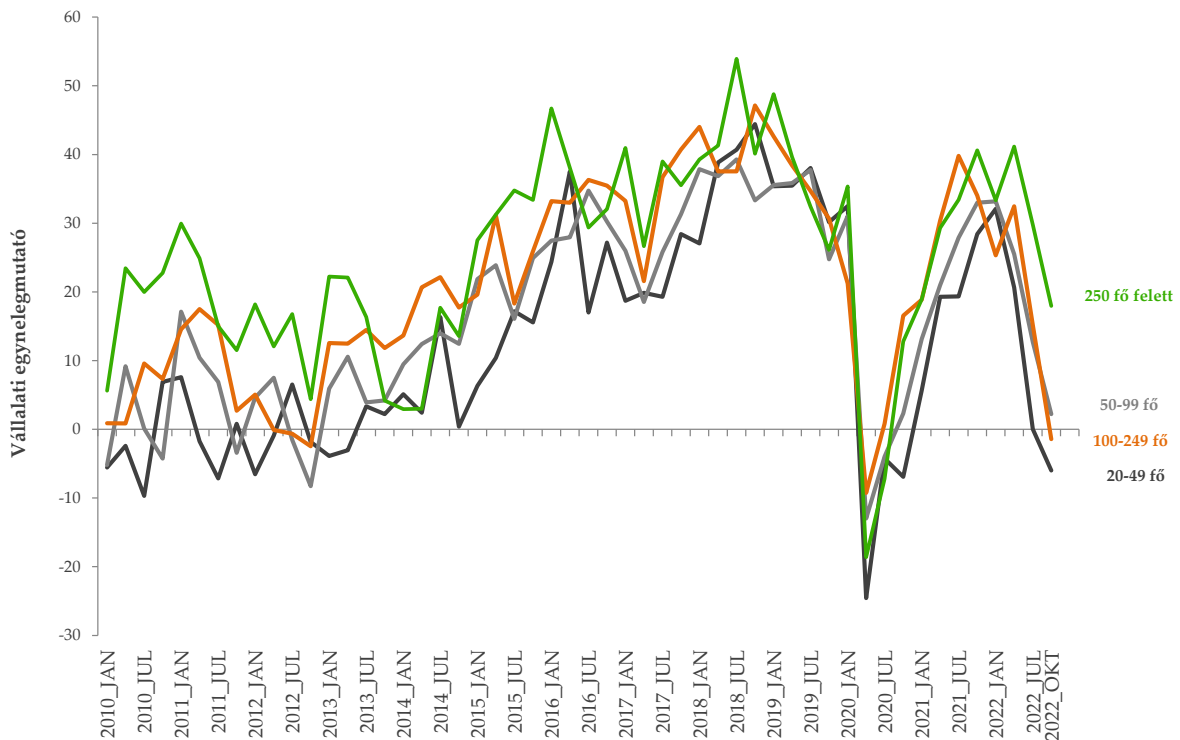

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a 20–49 fős vállalkozások esetében -6 pont, az 50–99 fős kategóriában +2 pont, a 100–249 fős cégek esetén -1 pont, a 250 főnél nagyobb vállalatok körében pedig +18 ponton áll. Júliusi vizsgálatunkhoz képest a 100–249 fős cégek körében 17, a 250 fő feletti kategóriába tartozó cégek esetében 12, az 50–99 fős kategóriában 10, a 20–49 fő közötti vállalkozások esetén pedig 6 pontos csökkenés történt.

2.4. A Negyedéves Konjunktúramutató létszámkategória szerint, 2010. 01– 2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százasként vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

3. A Negyedéves Konjunktúramutató komponensei

A fejezetben a Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulását mutatjuk be a kis- és középvállalkozások, illetve a nagyvállalatok körében.

A Negyedéves Konjunktúramutató tíz komponensből áll:

- jelenlegi/várható üzleti helyzet;
- jelenlegi/várható jövedelmezőség;
- beruházási aktivitás várható alakulása;
- jelenlegi rendelésállomány;
- elmúlt féléves/várható termelési szint;
- létszám várható változása;
- kapacitáskihasználás várható alakulása.

A mutató számításának és a komponensek leírásának részletei a Függelékben található meg.

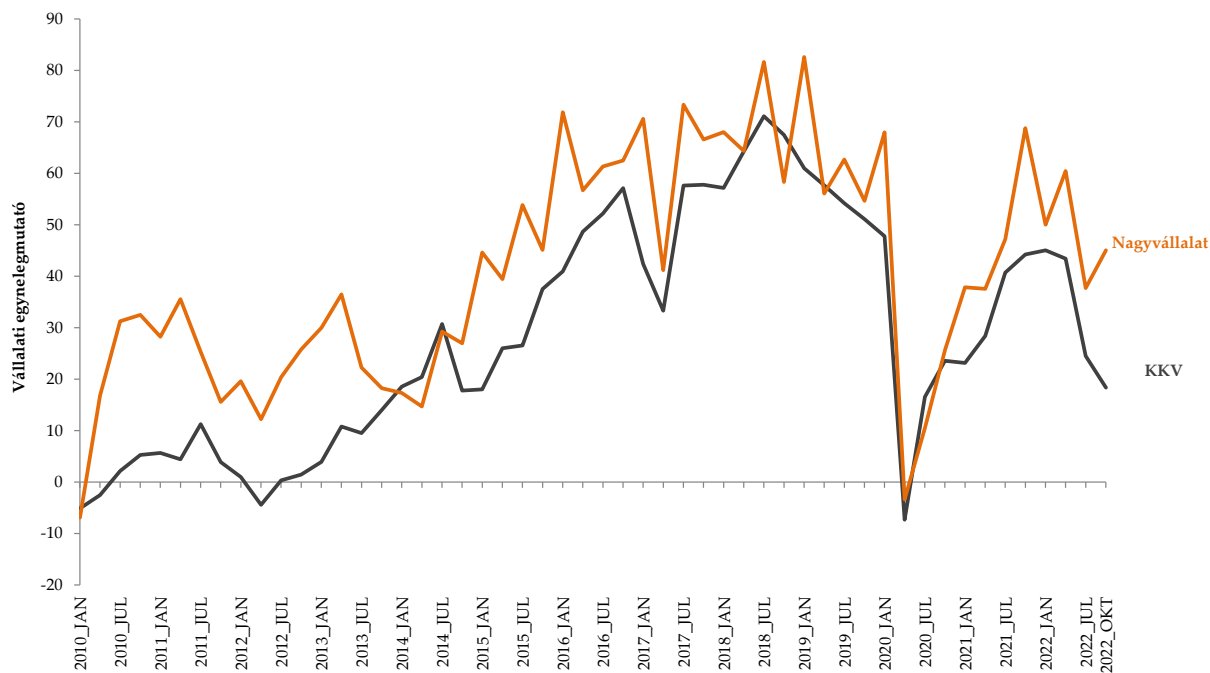
Az almutatók esetében megállapítható, hogy a vállalkozások vezetői a jelenlegi üzleti helyzet kivételével pesszimistábban ítélik meg a vizsgált szempontokat a 2022. júliusi szinthez viszonyítva. Az előző negyedévhez képest a legnagyobb mértékű (30 pontos) romlás a várható termelési szint megítélésére vonatkozóan tapasztalható és szintén jelentős mértékű (23 pontos) visszaesés történt az elmúlt féléves termelési szint megítélése szempontjából is. Az előző év azonos időszakához képest az összes mutató esetén negatívabb a vállalatok jelenlegi helyzetértékelése. A leginkább kiemelkedő mértékben (50 ponttal) a várható termelési szint, illetve a várható jövedelmezőség (39 ponttal) megítélése romlott az egy évvel ezelőtti időszakhoz viszonyítva.

A 2022. októberi adatok alapján a nagyvállalatok rendre optimistábban ítélik meg helyzetüket az összes vizsgált mutató esetén a kis- és középvállalkozásokhoz viszonyítva. A legjelentősebb különbség a várható üzleti helyzet (35 pont), a beruházások várható szintje és a várható kapacitáskihasználtság (egyaránt 28 pont), illetve a jelenlegi üzleti helyzet (27 pont) értékelése esetében tapasztalható.

2022. júliushoz viszonyítva a kis- és középvállalkozások körében az összes indikátor csökkent, legnagyobb mértékben a várható jövedelmezőség megítélése romlott (20 ponttal). A nagyvállalatok körében 2022. júliushoz viszonyítva a jelenlegi- és várható üzleti helyzet, a várható jövedelmezőség, illetve a beruházások várható szintjének kivételével a többi mutató romlott. Az előző év azonos időszakához képest a kis- és középvállalkozások körében az összes mutató csökkent, legnagyobb mértékben a várható jövedelmezőség (52 ponttal), a várható termelési szint (49 ponttal) és a várható üzleti helyzet (44 ponttal). A nagyvállalatok körében szintén nem tapasztalhatóak magasabb értékek 2021 októberéhez viszonyítva. A legalább 250 főt foglalkoztató nagyvállalatok körében az egy évvel ezelőtti tapasztalt értékekhez képest legnagyobb mértékben a várható termelési szint (51 ponttal), az elmúlt féléves termelési szint megítélése (38 ponttal), a várható jövedelmezőség (31 ponttal), illetve a jelenlegi jövedelmezőség (29 ponttal) mutatója csökkent. Megállapítható az is, hogy a kis- és középvállalkozások körében a várható jövedelmezőség mutatójának értéke (-33 pont)

mindössze 3 ponttal magasabb a koronavírus-járvány kitörésekor, 2020 áprilisában mért -36 pontos értéknél, ami a felmérés története során a legalacsonyabb érték volt.

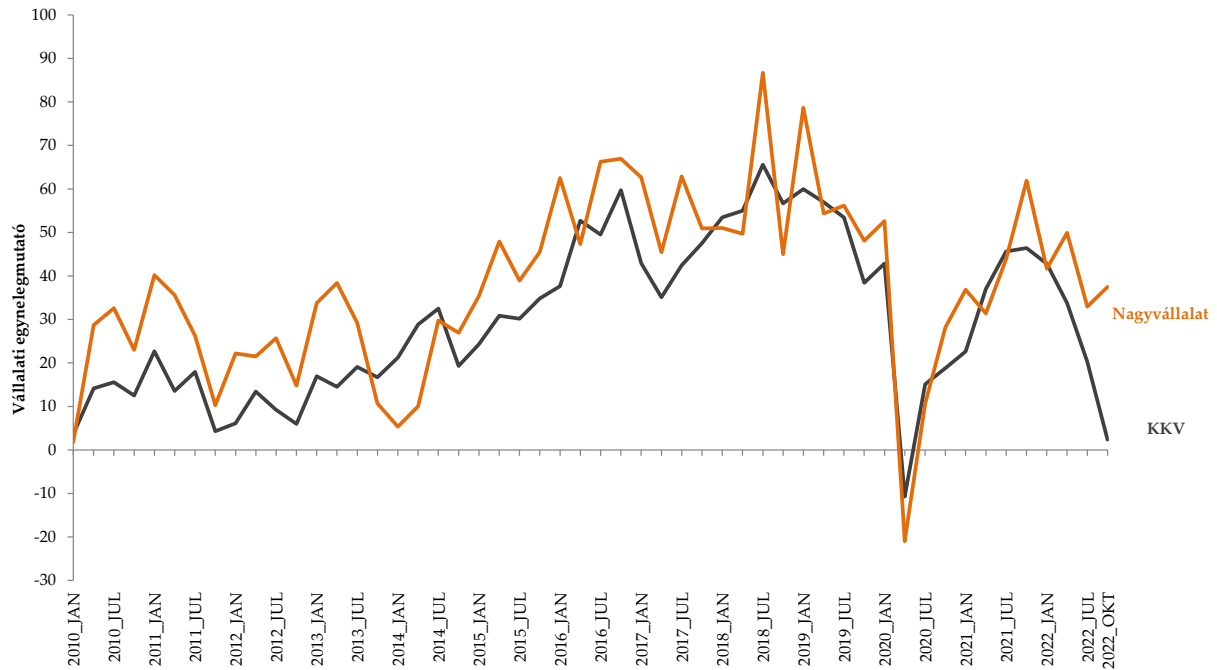
3.1. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – jelenlegi üzleti helyzet, 2010. 01– 2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

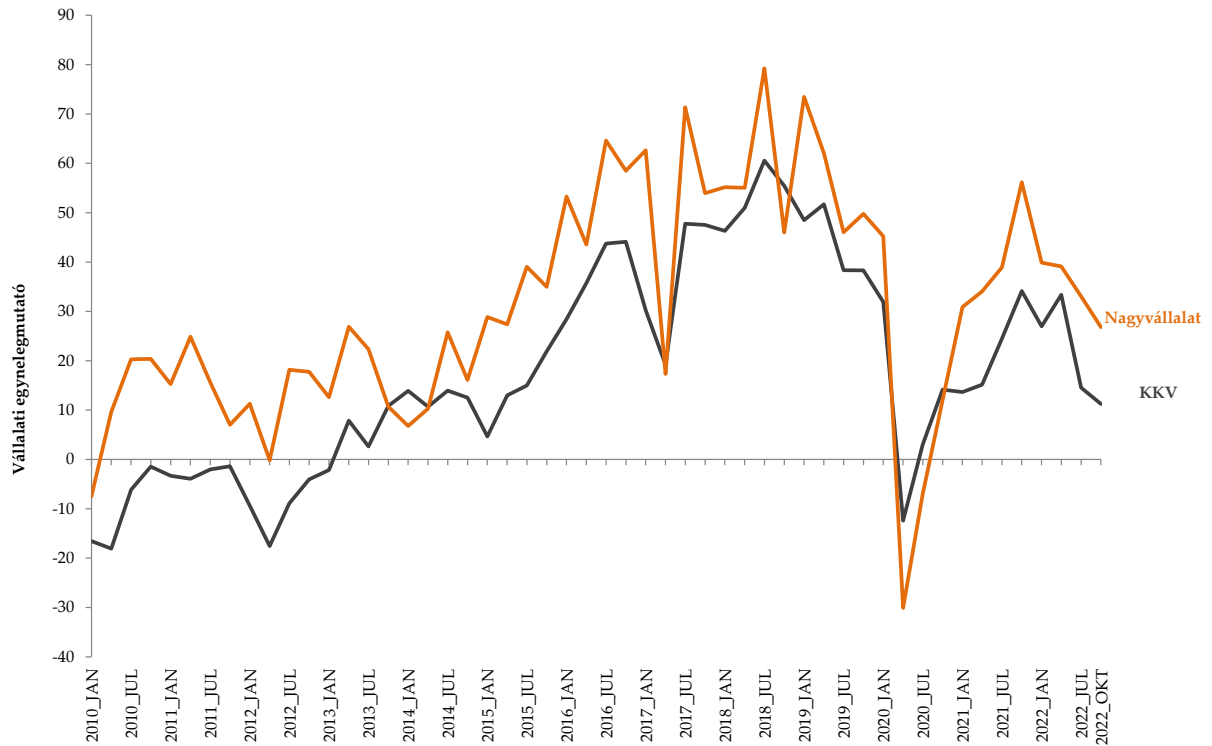
3.2. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – várható üzleti helyzet, 2010. 01– 2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

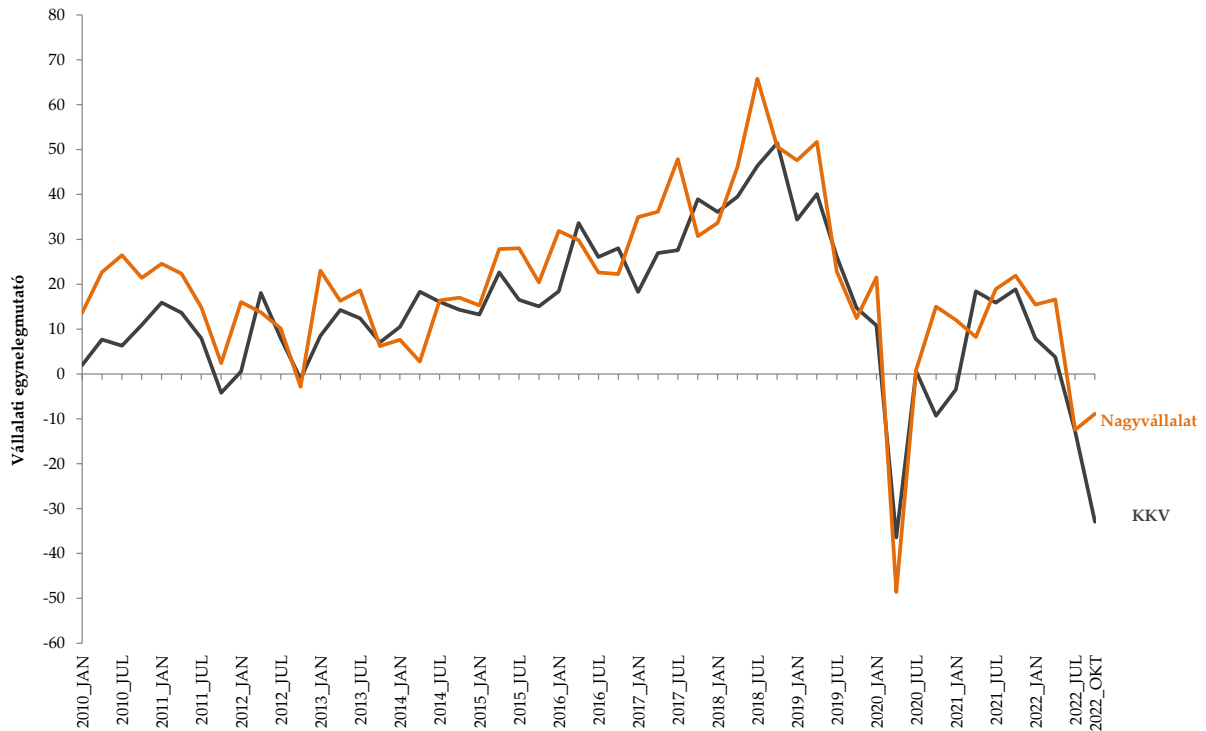
3.3. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – jelenlegi jövedelmezőség, 2010. 01– 2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százias skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

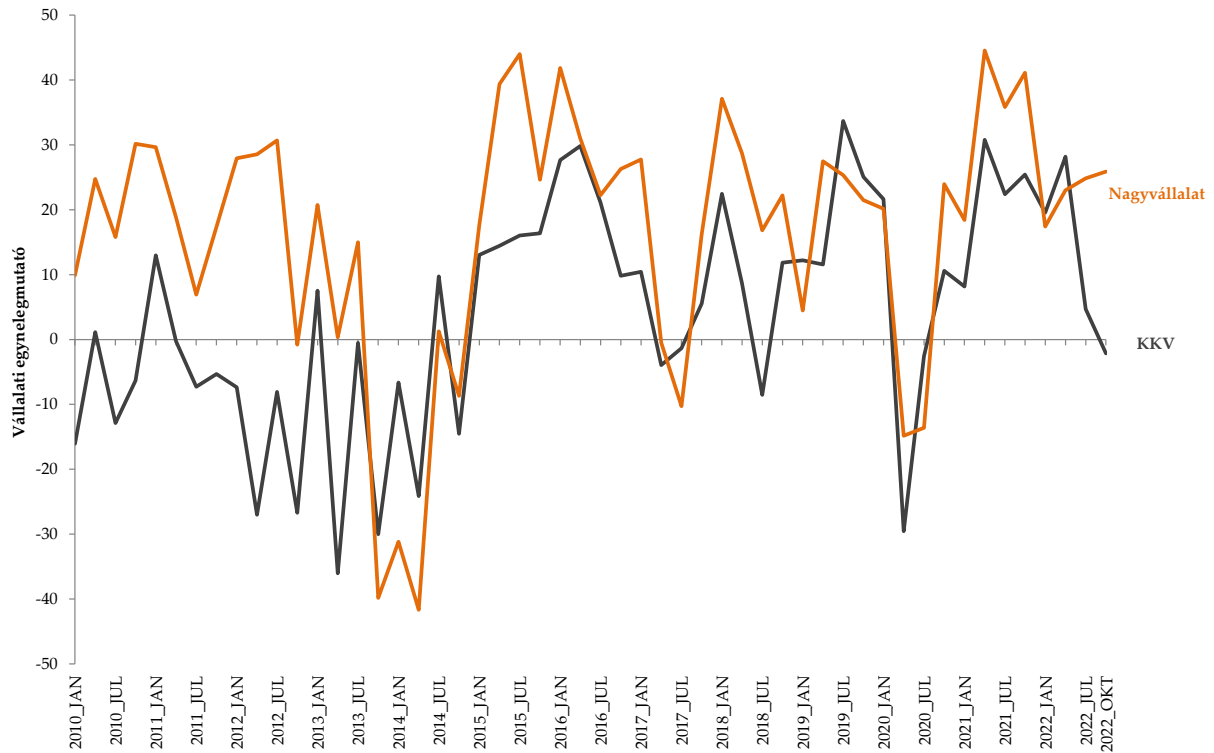
3.4. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – várható jövedelmezőség, 2010. 01– 2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

3.5. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – várható beruházási aktivitás, 2010. 01– 2022. 10.

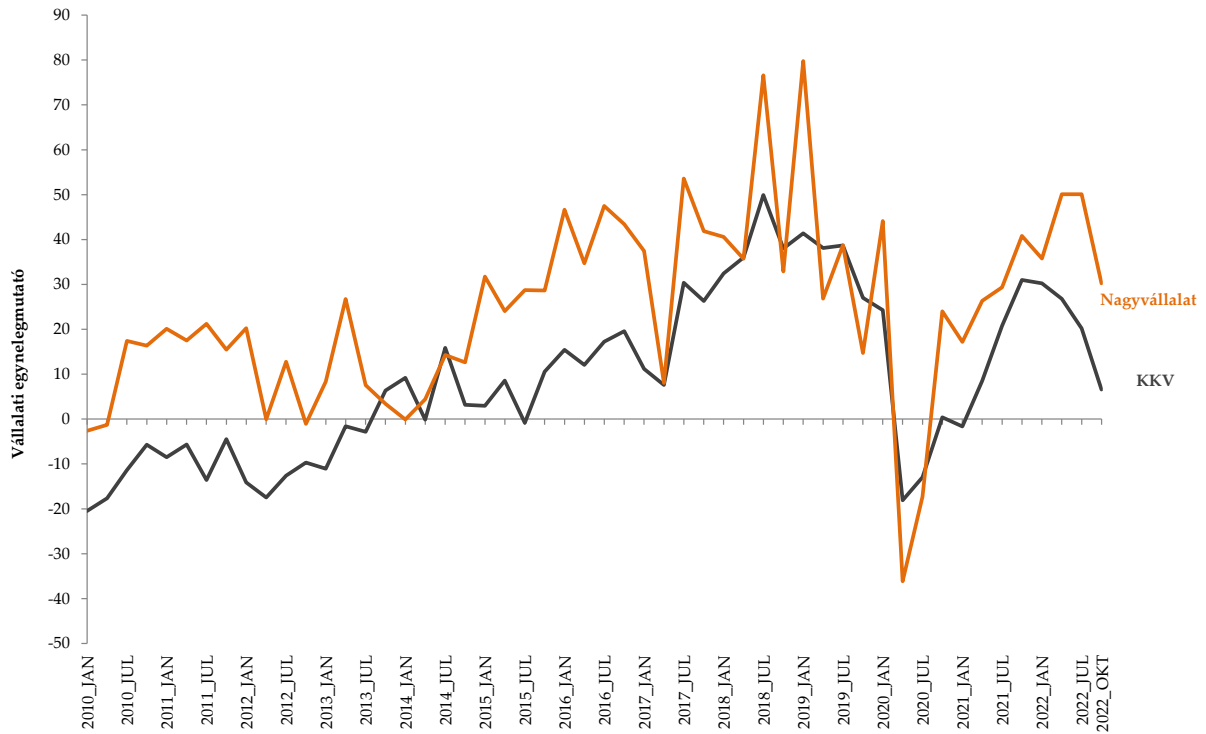

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százszázalékos skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Az ábrához a beruházási várakozások négy értékű változóját (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő) alkalmaztuk.

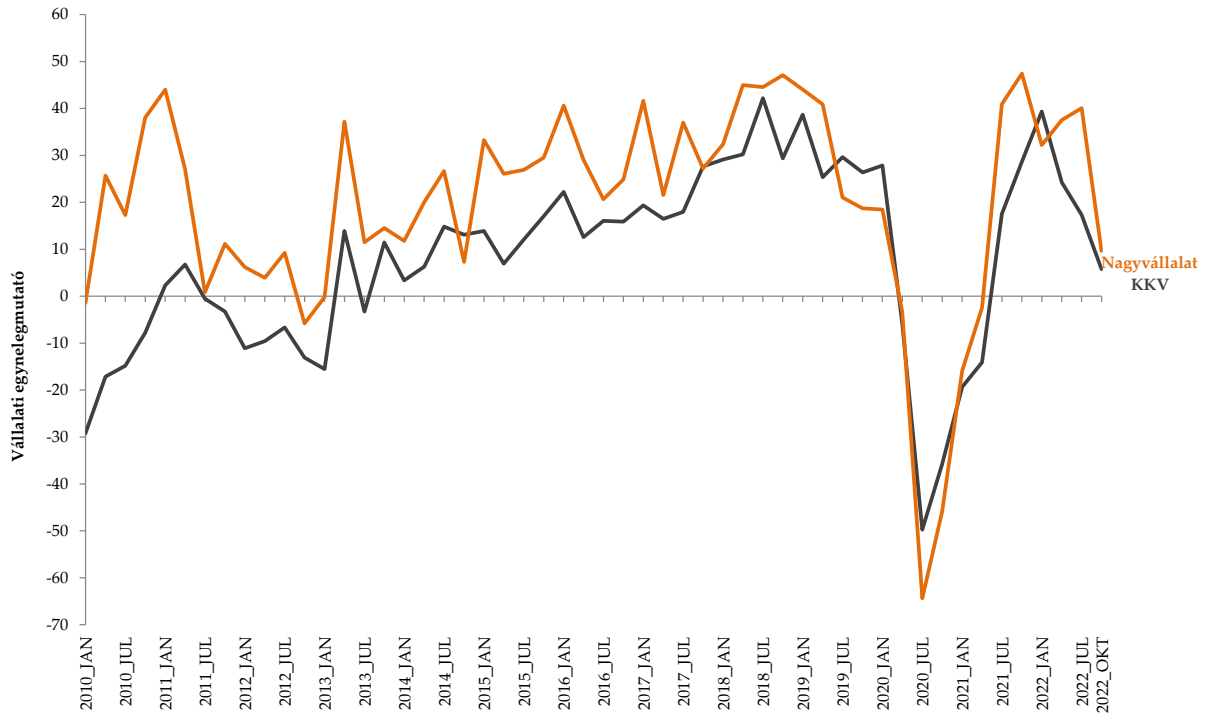
3.6. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – jelenlegi rendelésállomány, 2010. 01– 2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egynelegmutatók. Az egynelegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

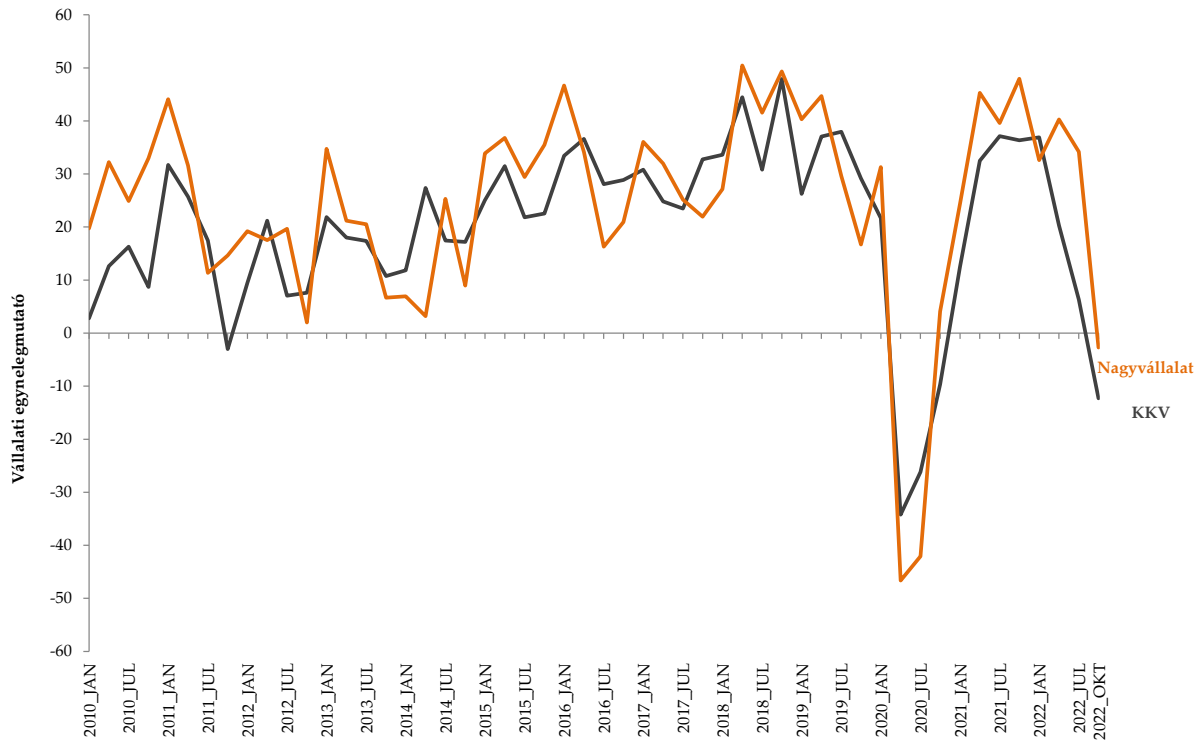
3.7. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – elmúlt féléves termelési szint, 2010. 01– 2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százias skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

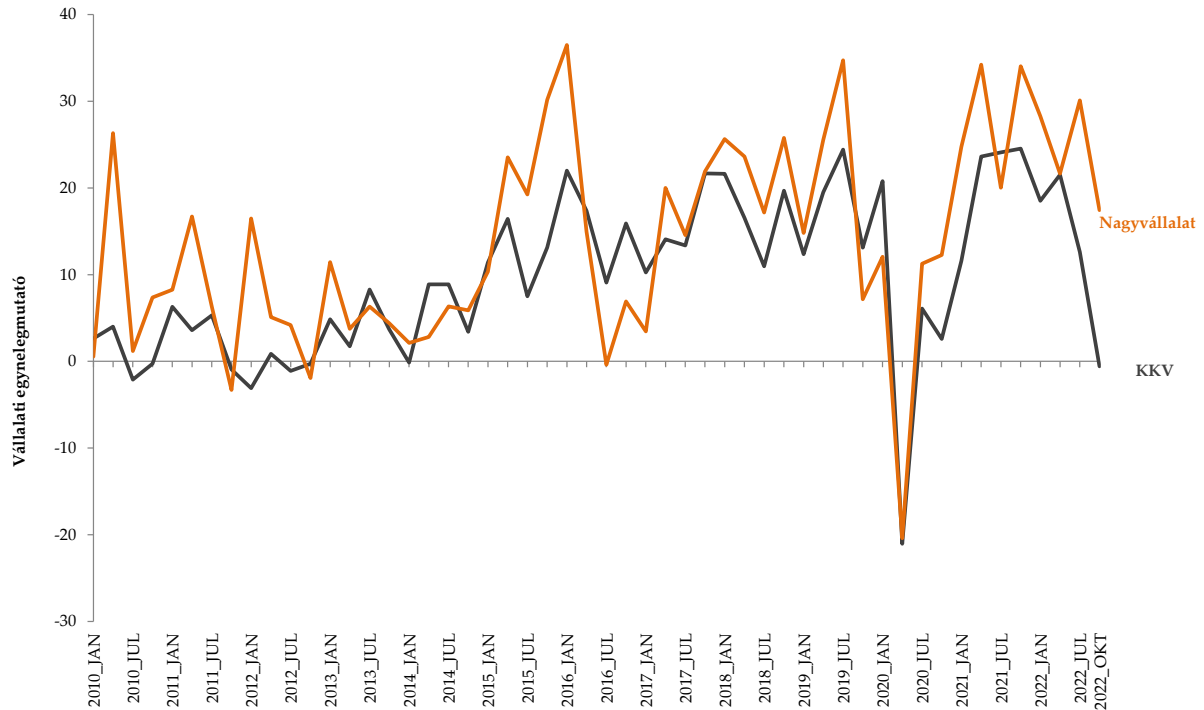
3.8. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – várható termelési szint, 2010. 01– 2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

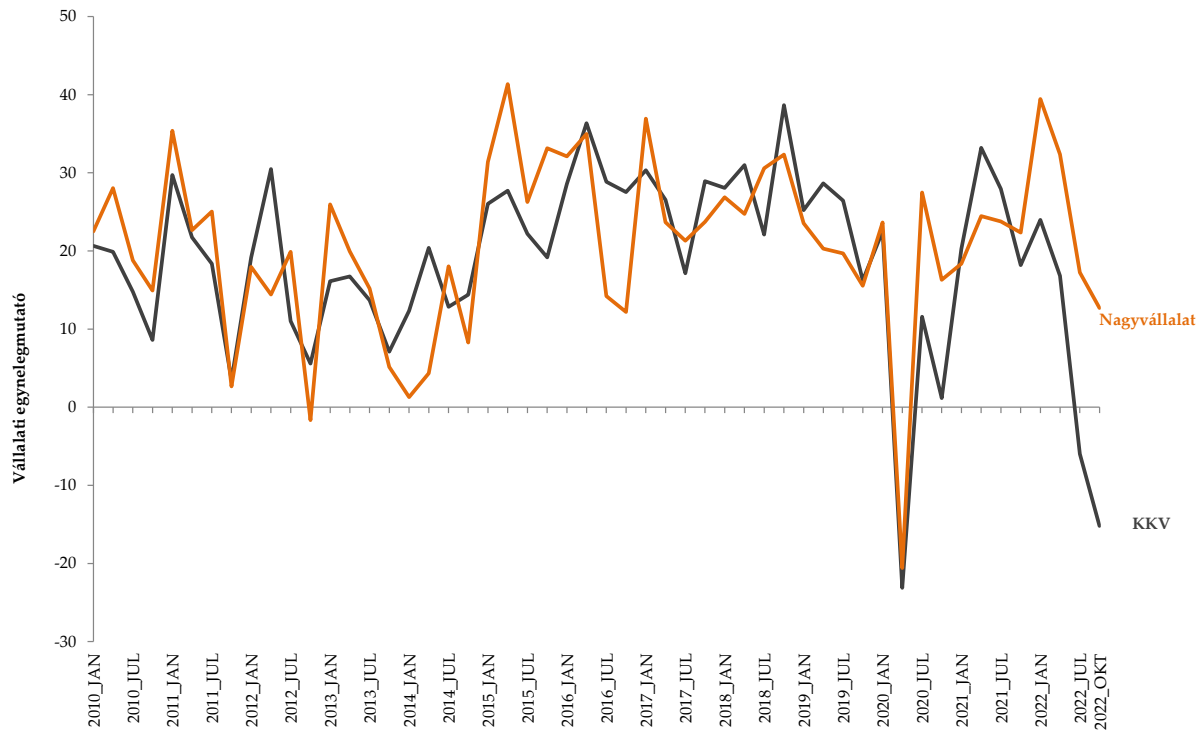
3.9. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – létszám várható változása, 2010. 01– 2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százszázalékos skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

3.10. A Negyedéves Konjunktúramutató komponenseinek alakulása vállalatméret szerint – kapacitáskihasználás várható alakulása, 2010. 01– 2022. 10.

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százszálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Függelék²

A Negyedéves Konjunktúramutató kiszámításának képlete

$KI = (raj\_ + uhj\_ + vjj\_ + tszm\_ + lvv\_ + uhv\_ + vjv\_ + cue\_ + tszv\_ + bvv\_)/10$, ahol:

RAJ_:	rendelésállomány
UHJ_:	jelenlegi üzleti helyzet
VJJ_:	jövedelmezőség jelenleg
TSZM_:	termelési szint az elmúlt félévben
LVV_:	létszám várható változása
UHV_:	várható üzleti helyzet
VJV_:	várható jövedelmezőség
CUE_:	kapacitáskihasználás várható alakulása
TSZV_:	termelési szint várható alakulása
BVV_:	beruházási aktivitás várható alakulása

A Bizonytalansági Mutató kiszámításának képlete

BM = a Konjunktúramutató szórása

Az értékek jelentése

A mutatók értékét felmérő kérdésekre a vállalatok „Jó/Javul/Nő/Javulni fog/Nőni fog” válaszai 100 pontot, „Kielégítő/Nem változik/Azonos lesz/Változatlan” válaszai 0 pontot, „Rossz/Romlik/Romlani fog/Csökkeni fog/Csökken” válaszai pedig -100 pontot érnek.

A várható beruházási aktivitás négy értékű változójának értékei a következők. -100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő.

---

²A minta alapmegoszlásai és jellemzői, valamint az ábrákon bemutatott mutatók részletes adatai a [kutatás honlapján](#) elérhetők.